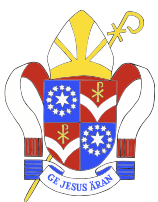

Till glädje, i kärlek bjuden

Ett brev från biskop Åke Bonnier om nattvarden.

Svenska kyrkan
SKARA STIFT

Det här brevet skriver jag till dig som bor i Skara stift för att berätta något om nattvarden som firas ofta i våra kyrkor. Jag hoppas att 2018 ska vara ett år där vi kan samtala om nattvarden och fira gudstjänst med nattvard oftare tillsammans. Vi kan göra det på olika sätt i våra olika församlingar för att kunna ana än mer av Guds gränslösa nåd.

Jag hoppas också ivrigt att du vill vara med. Läs detta brev hemma eller tillsammans med andra och samtala gärna med varandra om de frågor som brevet avslutas med. Guds rika välsignelse önskar jag dig i allt!

+Åke Bonnier
Biskop i Skara stift

Första gången jag fick fira nattvard var i juli 1973. Jag var konfirmand och hade aldrig någonsin gjort det tidigare. Jag visste knappt vad det var eller hur man skulle göra och egentligen ville jag bara ta emot välsignelsen som var alternativet till brödet och vinet.

Jag knäböjde enligt instruktion vid altarrundeln. När prästen kom till mig och det var min tur att ta emot gjorde jag fel tecken. Så jag "tvingades" att ta emot nattvardsgåvorna. Det var min första nattvardsgång men inte den sista.

Något hände och när jag berättade för min mamma om att jag ville fortsätta i kyrkans sammanhang sa hon i vårt samtal att hon tyckte att nattvarden var något ohygieniskt som jag inte behövde delta i.

Jag minns min egen reaktion: *Men jag vill ju... Jag vill fortsätta att ta emot Jesus själv i nattvarden!* Och jag gjorde och gör det väldigt ofta för det handlar om Guds gränslösa kärlek till var och en och till mig också.

Påskens måltid

Jesus var jude och firade troligen alla judiska högtider som man firade då och som man firar nu. En av dessa är Pesach det vill säga påsk. Det är en högtid som bland annat påminner om Israels barns befrielse ur Egypten.

Den inleds med att man samlas och äter en måltid tillsammans med olika typer av symbolrätter som ska påminna om olika svåra umbäranden under slaveriet och i samband med uttåget. Där finns saltvatten som påminner om tårarna man grät, där finns bittra örter som ska vara en symbol förr lidandet.

Där finns också det osyrade brödet som föreskrevs i samband med att dödsängeln gick förbi Israels barns bostäder, men drabbade de förstfödda barnen i alla andra sammanhang (2 Mos 12). Också vin ska finnas med som en symbol för befrielsens glädje.

En ny tolkning

Jesus samlade sina lärjungar och firade sin sista påskmåltid inför det som han anade skulle komma - hans förestående död. (Mark 14:17-25) Under den måltiden överraskade han sina lärjungar med att ge ytterligare en tolkning av det osyrade brödet och vinet. (Mark 14:22-25).

Sedan dess har Jesu lärjungar i alla tider ätit en måltid där de delat bröd och vin i gudstjänstssammanhang. Redan de första kristna samlades på Herrens dag, alltså söndagen och åt tillsammans.

Från början var det en riktig måltid med mat som deltagarna skulle ha med sig (1 Kor 11:20-26) men så småningom var det endast osyrat bröd och vin som användes.

En sätt att tacka Gud

I dag firar vi nattvard. Mässa kallas det i kyrkans gudstjänstsammanhang. Nattvarden är ett av Svenska kyrkans två sakrament, det andra är dopet. Det innebär att det är en helig handling som Jesus har instiftat och som gör det osynliga synligt, när nåden når oss i bröd och vin.

Men det kan också kallas eukaristi. Ordet kommer från grekiskan och betyder tacksägelse. I mässan tackar vi Gud för allt vad Gud gjort för oss i skapelsens sammanhang, genom Jesus liv, död och uppståndelse och att Guds nåd är ny varje morgon.

Gemenskap med varandra

När vi kommer samman i kyrkan för att fira mässa gör vi det i gemenskap med varandra. Vi är där tillsammans. Men vi är också där tillsammans med alla människor som firar nattvard runt om på jorden.

I varje stund firas det mässa någonstans på vårt klot och vi hör samman med dem. Men kyrkan utgörs inte bara av alla oss som lever och verkar i dag. Nej, kyrkan är större än så. Den är en gemenskap som sträcker sig över tid och rum. Alla som gått före oss in i det stora Gudsmötet är med vid nattvardsbordet.

Men självklart är också vår måltid en gemenskap med Herren Jesus Kristus. Han är där. Vi vet inte hur det går till. Det finns nattvardsläror som försöker förklara det hela på olika sätt. Martin Luther talar om att det viktigaste är att vi får ta emot Kristus själv i brödet och vinet efter hans löfte - ett löfte som ges i Bibelordet: *Medan de åt tog han ett bröd, läste tackbö-*

Foto: Kurt Michel/pixelio.de, Annamartha/pixelio.de

Av åkrarnas korn och bergens druvor...

nen, bröt det och gav åt dem och sade: "Ta detta, det är min kropp." Och han tog en bågare, tackade Gud och gav åt dem, och de drack alla ur den. Han sade: "Detta är mitt blod, förbundsblodet som blir utgjutet för många". (Mark 14:22-24).

När vi tar emot nattvarden bröd och vin, antingen på knä eller stående vid altarringen eller gående i kyrkogången, och tillsägs orden: *Kristi kropp för dig utgiven, Kristi blod för dig utgjutet*, är det mer än bara lite osyrat bröd och lite vin. Det är Kristi kropp och blod.

Han är där, i brödets och vinets gestalt. Det är en verklig Kristusnärvaro samtidigt som det är osyrat bröd (ofta oblat) och vin. Hur går det till? Det är ett mysterium - och därför kan vi instämma i orden i gudstjänsten: "Stort är trons mysterium".

Flera dimensioner

Nattvardsfirandet har flera dimensioner, som koncentreras i den enkla handlingen att ta emot bröd och vin.

En av dessa är offerdimensionen. Det är inte ett upprepande av det som Jesus gjort en gång för alla på korset. Nej, när vi firar mässa bär vi fram oss själva som ett offer. Vi bär fram våra böner, vår lovsång och överlämnar oss själva i Guds tjänst. På det sättet blir nattvardsfirandet ett svar på Guds kallelse. Med allt det som är mitt, med alla mina gåvor med alla mina brister, kommer jag till Jesus själv och överlämnar allt, hela mig, till tjänst.

Förlåtelsedimensionen är också viktig. Jag får komma med alla mina brister, alla mina nederlag, allt det som med kyrkans traditionella språkbruk kallas synd och överlämna detta till Jesus på korset. Han möter mig i det brutna brödet och ger mig sin nåd, sin kärlek, sin frid. Det blir ett saligt byte. I psalm 73 i vår psalmbok sjunger vi: "du tar vår skuld, din frid du ger".

En tredje dimension är rättvisan. I nattvardspsal-

Foto: Magnus Aronson / Ikon

men 398 står det: ”Vi reser ett tecken, rättvisans tecken, måltid delad med alla”. När vi överlämnar oss i Guds tjänst sänds vi ut för att dela brödet i världen. I nattvarden påminns vi om att vi får stå upp för en rättvis fördelning av jordens resurser. I dag har cirka 20 procent av jordens befolkning tillgång till omkring 80 procent av jordens resurser.

I nattvarden bryts brödet och alla får vad de behöver. Så borde det även vara med våra resurser i världen. Men så är det tyvärr inte och Gud sänder oss för att värna om fred och bröd åt alla (Sv. Ps 288).

Alla får vara med

Vem får då vara med och fira nattvard? Alla döpta får vara med. Ditt dop är grundförutsättningen - inte tron. Med vårt tvivel, vår osäkerhet, vår trosvisshet, vår längtan, ja med allt det som är vårt, får vi komma och ta emot Guds överflödande nåd.

Det handlar inte om att vara värdig. Ingen är värdig och alla är värdiga på en och samma gång. Ingen förberedelse behövs. Tvärtom. Kom som du är.

Vi har därmed också ett öppet nattvardsbord. Det spelar ingen roll vilket av de kristna trossamfundet du tillhör. Till Svenska kyrkans nattvardsbord är du alltid välkommen! Du bestämmer själv, i lojalitet med din egen kyrka, om du vill vara med i nattvardsfirandet.

Fira ofta

Martin Luther understryker i sin Stora katekes vikten av att ofta fira nattvard. Han säger: ”Vi har fått nattvarden till daglig föda för att tron ska få nya krafter och inte ge upp i kampen, utan bli allt starkare...” Daglig föda, säger Luther. Vi översätter det med söndaglig mässa.

Jag tänker att vi behöver få ta emot Guds nådegåvor ofta, som ett gudomligt kärlekstecken till fördjupad glädje för oss. Men vi behöver också få dela tankar, känslor och funderingar med varandra om vad nattvarden, på olika plan, kan betyda. Det är också därför som jag skriver detta brev till dig.

Samtalsfrågor

1. När firade du nattvard senast? Hur upplevde du det?
2. Vilken/vilka av de ovan nämnda nattvardsmotiven betyder något för dig?
3. Vad tänker du om söndagligt nattvardsfirande i din församling?

Läsa mer

Svenska kyrkans biskopsbrev om nattvarden som ges ut under 2018

Dagboken med kyrkoalmanacka 2015-2016, Verbum